

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Dumitru Mardari,
Maria Ghervas,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Strășeni din 21 iunie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2018, declarat de avocatul Iurii Florea, în numele inculpatului

Vidrașcu Valeriu XXXXX

Termenul de examinare,
instanța de fond: 06.07.2017 - 21.06.2018,
instanța de apel: 26.07.2018 - 07.11.2018,
instanța de recurs: 14.02.2019 - 19.03.2019.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 21 iunie 2018, Vidrașcu Valeriu a fost condamnat în baza art. 190 alin. (4) Cod penal la 8 ani închisoare și privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, ce ține de gestionarea mijloacelor bănești, pe un termen *de până la 5 ani*, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Jordan Ion prejudiciul material în sumă de 4900 euro și moral în mărime de 5000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că, inculpatul Vidrașcu Valeriu, conștientizând pericolul social al acțiunilor sale, acționând prin intenție directă, având intenția dobândiri ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, la 13 decembrie 2016, în timp ce se afla în cafeneaua „Nicolina MD” din s. XXXXX, r-nul XXXXX, sub pretextul că-i va vinde lui Jordan Ion lotul de teren înregistrat sub nr. cadastral XXXXX, situat în s. XXXXX, r-nul XXXXX, și care i-ar aparține cu drept de proprietate, prin înșelăciune **a primit** de la Jordan Ion bani în sumă de **1000 euro**.

Ulterior, la sfârșitul lunii decembrie 2016, Vidrașcu Valeriu, urmărind același scop infracțional și anume dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, abuzând de încrederea avută față de Jordan Ion, aflându-se în s. XXXXX, **a mai primit suma de 5000 euro**, sub pretextul de a-i perfecta contractul de vânzare-cumpărare pe lotul de teren înregistrat sub nr. cadastral XXXXX, situat în s. XXXXX, r-nul XXXXX, despre care susține că-i aparține, însă până în prezent din motivul caracterului nerealizabil al angajamentului asumat nu și-a onorat obligațiunile asumate față de Jordan Ion, deoarece, de fapt terenul sus-nominalizat **aparține cu drept de proprietate cet. Munteanu Anatolie**.

Ca urmare acțiunilor infracționale, părții vătămate Jordan Ion i-a fost cauzată o daună materială considerabilă, în mărime de 6000 euro, care conform cursului oficial al BNM la 27.12.2016, constituia suma de 126.120 lei.

Instanța a reținut că inculpatul nu a recunoscut vina și a declarat că, l-a telefonat pe Jordan Nicolae și i-a cerut cu împrumut 150 de euro. Acesta i-a recomandat să împrumute banii de la fratele său, Jordan Ion. L-a telefonat pe Jordan Ion și acesta i-a spus că îi va da o sumă mai mare pe terenul scos în vânzare. Au convenit asupra prețului de vânzare a terenului respectiv, de 7000 euro. Când s-au întâlnit, Jordan Ion a scos o foaie și i-a dictat ce să scrie. După care i-a dat 1000 euro ca arvună, urmând să-i mai dea 6000 euro după perfectarea actelor necesare. Peste două săptămâni a mai avut nevoie de 100 euro și din nou l-a telefonat pe Jordan Ion și l-a întrebat dacă poate să-i mai dea 100 euro. În acea zi Jordan Ion i-a mai dat suma de 100 euro, spunând că restul banilor îi va primi în momentul perfectării actelor la notar. Însă, când a discutat cu părinții despre suma de 7000 euro și ei i-au interzis să vândă terenul, deoarece costă cu mult mai scump. Atunci, a transmis suma de 1100 euro buneilor spre păstrare, care au încercat să o restituie lui Jordan Ion însă acesta a refuzat să o primească.

Totodată, vinovăția inculpatului a fost dovedită integral prin declarațiile părții vătămate și a martorilor.

Astfel, partea vătămată Jordan Ion, a declarat că de la fratele său Jordan Nicolae a înțeles că locuitorul s. XXXXX, Vidrașcu Valeriu, vinde terenul din apropierea domiciliului său. Mesajul era inclus și pe pagina web 999.md. Din prima discuție cu Vidrașcu Valeriu, nu a fost posibilă o tranzacție pe motiv că prețul era foarte mare. Ulterior, Vidrașcu Valeriu a acceptat propunerea prețului de vânzare a terenului de 7000 euro. Vidrașcu Valeriu, pe telefonul mobil, a prezentat o copie a titlului de proprietate a terenului, cu nr. cadastral XXXXX, cu o suprafață de 11 ari, menționând că îi aparține. El i-a dat inculpatului un avans de 1000 euro, contra unei recipise, cât și suma de 100 euro ca cheltuieli pentru autentificarea actelor. Următoarea tranșă de 5000 euro, i-a dat-o lui Vidrașcu Valeriu peste aproximativ două săptămâni, dar fără întocmirea recipisei, în scopul completării sumei de 7000 euro, ca a doua zi la perfectarea actelor să-i achite suma deplină. A doua zi, inculpatul nu răspundea la telefon, după care a dactilografiat o plângere către Procuratura r-lui Strășeni, indicând suma de 1100 euro, pe motiv că doar pe acea sumă avea recipisă. Că există la materialele cauzei două plângeri nu cunoaște, acestea au fost expediate prin viber lui Vidrașcu Valeriu și depuse la Procuratura r-lui Strășeni. Ambele plângeri sunt semnate de el personal. La momentul încheierii tranzacției de vânzare-cumpărare nu s-a documentat la cadastru cine este proprietarul terenului.

Martorul Jordan Nicolae a relatat că l-a telefonat pe Vidrașcu Valeriu și l-a întrebat dacă întra-adevăr are un teren spre vânzare, care este situat în preajma gospodăriei fratelui său Jordan Ion. Vidrașcu Valeriu a confirmat că are acest teren ca moștenire și dorește să îl înstrăineze la prețul de 7000 euro. La anunțat pe fratele Jordan Ion și i-a spus că Vidrașcu Valeriu are spre vânzare un teren. Cunoaște că Jordan Ion i-a dat lui Vidrașcu Valeriu ca avans pentru procurarea terenului suma de 1000 euro. Ultimul urma să perfecteze actele după Jordan Ion, iar acesta să-i achite restul sumei de 6000 de euro.

Martorul Munteanu Zinovia a declarat că inculpatul este nepotul ei. Anterior, tatăl lui Jordan Ion, Jordan Dumitru, a venit la ei la domiciliu și a întrebat dacă vând terenul respectiv și la ce preț. I-a comunicat că terenul se vinde la suma de 2000 euro pentru un ar. Acesta a spus că este prea scump și a plecat. Peste un timp, Vidrașcu Valeriu a venit acasă cu suma de 1100 euro și a spus că Jordan Ion i-a dat pentru a-i vinde terenul cu suma de 6000 euro. Ea i-a interzis să vândă terenul la așa preț ieftin. Terenul aparține lui Vidrașcu Valeriu, însă este înregistrat pe numele fiului său Munteanu Sergiu. Au avut o înțelegere în familie că terenul să-i revină lui Valeriu, deoarece Sergiu rămâne să locuiască în casa părintească. Munteanu Serghei știa că Vidrașcu Valeriu a scos spre vânzare terenul, cât și despre înțelegerea dintre Vidrașcu Valeriu și Jordan Ion. Ei l-au trimis pe Boșcăneanu Sergiu acasă la Jordan Ion pentru a restitui suma de 1100

euro, însă acesta a refuzat să-i primească, zicând că nu vor scăpa nici pentru 5000 euro.

Martorul Munteanu Anatolie, a relatat că l-a rugat pe nepotul Valeriu Vidrașcu să caute o persoană cărui să-i vândă terenul ce aparține cu drept de proprietate lui Munteanu Sergiu însă era promis (juruit) lui Valeriu. Astfel, nepotul a plasat pe internet anunțul respectiv. La el acasă a venit tata lui Jordan Ion, care a dorit să cumpere terenul, însă nu i-a convenit prețul și a plecat. Într-o zi, Valeriu a venit cu arvuna de 1100 euro și i-a explicat că s-a înțeles cu Jordan Ion să-i vândă terenul cu suma de 6000 euro. I-a interzis să vândă terenul cu așa preț mic, dorind să vândă terenul cu suma de 2000 euro pentru un ar. Ulterior, l-au trimis pe Vidrașcu Valeriu peste hotarele țării, pentru a munci, iar suma de 1100 euro au transmis-o lui Boșcăneanu Sergiu pentru a-i restitui lui Jordan Ion, însă acesta a refuzat să-i primească, zicând că de bani nu are nevoie și nici 5000 euro nu le vor ajunge pentru a se răsplăti cu el, altfel, v-a deschide un dosar penal.

Martorul Certan Alexandru a declarat că Vidrașcu Valeriu a venit cu propunerea de a schimba automobilul „Range Rover” pe un lot de teren, care costa mai scump decât automobilul, ultimul fiind estimat la 9500 euro. Vidrașcu Valeriu i-a comunicat că terenul aparține bunelului său.

Martorul Boșcăneanu Sergiu a declarat că Vidrașcu Valeriu i-a spus că a luat de la Jordan Ion un avans de 1100 euro pentru vânzarea unui teren. Vidrașcu Valeriu a propus prin sat spre vânzare acest teren la mai multe persoane. Peste trei luni, bunicii lui Vidrașcu Valeriu l-au rugat să vorbească cu Jordan Ion și să-i întoarcă suma de 1100 euro. S-a întâlnit cu Jordan Ion, care i-a spus că urmează să-i restituie 5000 euro. Cunoaște că proprietarul terenului sunt bunicii lui Vidrașcu Valeriu.

Martorul Munteanu Sergiu a declarat că are în proprietate un teren cu suprafața de 11 ari. Împreună cu părinții săi Munteanu Zinaida și Munteanu Anatolie au decis că el va rămâne să locuiască în casa părintească, iar terenul îl va lăsa lui Vidrașcu Valeriu.

Potrivit dosarului cadastral nr. XXXXX, din 02.02.2017, terenul cadastral nr. XXXXX, cu suprafața de 0,11 ha, aparține lui Munteanu Sergiu (f.d. 37-44).

Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX, confirmă că proprietar al terenului în cazul este Munteanu Sergiu, în baza decizia primăriei s. XXXXX din 08.08.2000 (f.d. 88).

Deci, versiunea inculpatului privind nevinovăția sa se combate prin declarațiile părții vătămate Jordan Ion, cât și a martorilor acuzării Jordan Nicolae, Munteanu Zinovia, Boșcăneanu Sergiu, Munteanu Anatolie, Certan Alexandru, Munteanu Sergiu și probele scrise, cercetate în ședința de judecată.

Potrivit celor stabilite, suma de **100 euro** a fost transmisă de partea vătămată și primită de inculpat recunoscută unanim, declarații care coroborează, cu alte probe cercetate în ședința de judecată

Or, în ședința de judecată s-a demonstrat cu certitudine că inculpatul a dobândit prin înșelăciune de la partea vătămată suma de 6000 euro, din care în cadrul judecării cauzei i-a restituit 1100 euro, prejudiciu nerecuperat fiind de 4900 euro.

Astfel, acțiunile inculpatului urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (4) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune sau abuz de încredere, comisă cu cauzarea de daune în proporții mari.

La individualizarea pedepsei inculpatului, instanța a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78, **90** Cod penal.

3. Avocatul Șaban Alexandru a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, pe motivul lipsei faptei infracțiunii.

Apelantul a invocat că partea vătămată este angajat al MAI, deținând funcțiile de OUP IP Strășeni și CGP al mun. Chișinău.

Inculpatul nu are studii juridice și nu a negat primirea sumei de 1000 euro în cadrul unui contract de arvună, exprimat printr-o recipisă (f.d.32), întocmită sub dictarea părții vătămate, contra vinderii terenului cu nr. cadastral XXXXX, plus suma de 100 euro cheltuieli pentru perfectarea contractului de vânzare-cumpărare, care nu a avut loc. A încercat să restituie părții vătămate, prin intermediul lui Boșcăneanu Serghei.

Ținând cont de personalitatea și intenția părții vătămate, reieșind din faptul cum a înmănat inculpatului suma de 1000 euro, este straniu că el nu ține minte când cum și în care condiții a transmis inculpatului suma de 5000 euro, fără o recipisă, fără careva martori și înregistrări video.

Mai mult, în rechizitoriu nici nu este menționat de la cine „*Vidrașcu Valeriu a mai primit suma de 5000 euro*”, instanța de fond completând învinuirea indicând în sentință „*Tot atunci, partea vătămată i-a transmis inculpatului Vidrașcu suma de 5000 euro*”.

În contractul de arvună din 13.12.2016, exprimat printr-o recipisă (f.d.32), inculpatul a menționat că terenul doar „*îi aparține*”, însă instanța de fond din nou completează învinuirea că „*terenul îi aparține cu drept de proprietate și în confirmarea celor spuse i-a arătat o poză în telefonul lui mobil cu titlu cadastral*”.

Este o neclaritate în învinuirea din rechizitoriu în care este menționat că „*terenul sus-nominalizat aparține cu drept de proprietate cet. Munteanu Anatolie Vasile*”, iar titlul cadastral în poza telefonică, demonstrată părții vătămate, arată că proprietarul terenului este „*Munteanu Serghei Anatolie*”.

În acest context, instanța de fond nu a dorit să se clarifice că partea vătămată, care a memorizat nr. cadastral XXXXX și l-a indicat în plângerea adresată pentru tragerea la răspundere penală (f.d. 3), nu a tras atenția că terenul aparține cu drept de proprietate altei persoane, lui Munteanu Serghei Anatolie.

Instanța de fond face trimitere la martorii acuzării: Munteanu Anatolie, Munteanu Zinovia, Boșcăneanu Serghei și Muteanu Serghei care de fapt au fost audiați de către organul de urmărire penală la demersul avocatului inculpatului și care au dat declarații în instanța de judecată doar în favoarea inculpatului. De fapt martorii Jardan Nicolae și Certan Alexandru tot au dat declarații în favoarea inculpatului, doar de unul singur partea vătămată a rămas cu declarații dubioase și presupuse că a mai transmis inculpatului de 5000 euro.

Tentativa de escrocherie de către partea vătămată Jardan Ion a sumei de 5000 euro de la inculpat, este demonstrată prin plângerea adresată Procurorului r-lui Strășeni din 05.01.2017, în care menționează despre sustragerea sumei de 1100 euro (f.d. 3) și prin plângerea adresată Procurorului r-lui Strășeni despre sustragerea sumei de 6000 euro (f.d.87), plângerile având același conținut.

Învinuirea, contrar prevederilor art. 296 Cod de procedură penală în rechizitoriu în partea expunerii nu conține informații despre infracțiunea concretă contra patrimoniului prin care a avut loc așa zisă „însușire a sumei bănești în valoare de 5000 euro”.

Din materialul probant, rezultă doar caracterul civil al relațiilor între Vidrașcu Valeriu și Jardan Ion, conform contractual de arvună din 13.12.2016, exprimat printr-o recipisă (f.d.32). Circumstanțele nominalizate relevă în mod concludent că învinuirea înaintată lui Vidrașcu Valeriu pe episodul de 1000 euro și 5000 euro, este una incorectă, incompletă, neclară, adică este una dubioasă. O asemenea învinuire i-a afectat și dreptul lui de a cunoaște pentru ce faptă este învinuit, adică dreptul la apărare.

Mai dubioasă este acțiunea civilă care atestă intenția părții vătămate de a se îmbogăți fără justă cauză, prin tentativă de escrocherie, indicând că, a transmis lui Vidrașcu Valeriu 1000 euro ca arvună, 100 euro în calitate de cheltuieli pentru perfectarea contractului de vânzare-cumpărare a terenului și 5000 euro, tot cu titlu de arvună, în total 6100 euro, dintre care inculpatul i-a restituit prin intermediul executorului Judecătoresc 1100 euro, iar acțiunea civilă admisă de instanța de fond fiind de 4900 euro.

Prin urmare, învinuirea înaintată inculpatului pe aceste două capete de învinuire (1000 euro și 5000 euro) este una lovită de nulitate, iar legea procesual penală nu prevede posibilitatea tragerii persoanei la răspundere penală în lipsa unui act legal de învinuire. Mai mult, relațiile dintre Vidrașcu Valeriu și Jardan Ion au un caracter juridic-civil, rezultat al relațiilor contractuale de arvună.

Or, potrivit art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la sesizarea instanței atrage nulitatea actului procedural, care nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu, dacă anularea actului procedural este necesară pentru aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei.

În speța, există o concurență între normele de drept penal și de drept civil aplicabile, ultimele având prioritate față de calea penală, reieșind din două considerente după cum urmează.

În conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

În sensul art. 6 CEDO, noțiunea de „de acuzație în materie penală” este distinctă de noțiunea „drepturi și obligații cu caracter civil”. Astfel, în cauza Ringvold vs Norvegia din 11.02.2003, CtEDO a notat că: „faptul că o lege, care poate permite o cerere de despăgubire în virtutea dreptului cu privire la prejudiciu, include și elemente obiective constitutive ale unei infracțiuni penale, nu reprezintă, în pofida gravității acestei infracțiuni, un motiv suficient pentru a considera că persoana responsabilă de obligațiile cu caracter civil, să fie acuzată de i infracțiune penală”.

În cauză Asociația privind victimele terorismului c. Spaniei (dec), nr.54102/00, CEDH 2001-V, CtEDO a indicat că dreptul la un tribunal, art. 6 din convenție recunoaște dreptul oricărei persoane ce dorește să obțină o decizie cu privire la drepturile sale cu caracter civil, și nu garantează dreptul de a provoca împotriva unor terți inițierea urmărilor penale în scopul condamnării lor.

În conformitate cu principiile stabilite în jurisprudența sa (a se vedea cauza Acquaviva c. Franța, 21 noiembrie 1995, §46, seria A nr.333 A), Curtea a menționat că urmează să examineze dacă a existat o „încălcare,, a unui „ drept cu caracter civil,, care poate fi pretins, cel puțin din motive discutabile, recunoscut în dreptul intern. Curtea relevă că după depunerea plângerilor sale penale reclamantul nu a fost împiedicat să formuleze pretenții referitoare la „ drepturile cu caracter civil,,. Prin urmare, reclamantul a avut ca scop doar condamnarea persoanelor pe care el le-a acuzat.

În această ordine de idei, potrivit CtEDO, (a se vedea cauza Mușuc vs Moldova), o cauză penală se consideră ilegal pornită atunci când între părți există raporturi civile, care urmează a fi soluționate în modul stabilit de legislația procesual-civilă, iar plângerile și cererile depuse la organele de politie și Procuraturii pe acest fapt pot fi apreciate ca încălcare de a antrena organul de urmărire penală în soluționarea litigiului civil.

4. Potrivit deciziei Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2018, apelul a fost respins ca fiind nefondat.

Instanța de apel a reținut că **probele administrate dovedesc vina inculpatului**, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Ion Jardan, martorilor Jardan Nicolae, Munteanu Zinovia, Muntean Anatolie, Certan Alexandru, Boșcănean Sergiu, **martorului apărării** Munteanu Serghei, procesul-verbal de ridicare și examinare a obiectului și anume a dosarului cadastral nr. XXXXX din 02.02.2017 pe 6 file prin care se confirmă faptul că terenul cadastral nr. XXXXX cu suprafața de 0.11 ha aparține și a aparținut lui Munteanu Sergiu, foto-copia titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral XXXXX prin care se confirmă faptul că proprietar al terenului în cazul este Munteanu Sergiu prin decizia Primăriei s. XXXXX din 08.08.2000.

Recipisa din 13.12.2016 are următorul conținut „*Vidrașcu Valeriu Leonid, cu nr. buletinului de identitate XXXXX. Exprim acordul de a vinde terenul din s. XXXXX cu nr. cadastral XXXXX, îmi aparține cu suma de 7000 euro, cetățeanului Jardan Ion din 24.11.83. Astăzi 13.12.2016 am primit arvuna în sumă de 1000 euro. Condițiile de arvona îmi sunt cunoscute. Recipisa este scrisă din cuvintele mele fără amenințări sau tortură. Cu prevederile art. 311, 190 Cod penal sunt cunoscut*”.

În acest mod, sunt confirmate declarațiile părții vătămate Jardan Ion, că Vidrașcu Valeriu de pe telefonul mobil a prezentat o copie a titlului de proprietate cu nr. cadastral XXXXX cu o suprafață de 11 ari, menționând că, terenul îi aparține.

Astfel, partea vătămată a fost dezinformată, fiindu-i prezentată o realitate falsă, pentru a-i crea o stare de încredere părții vătămate or, **înșelându-l a primit banii prima ora în suma 1100 euro**, iar a doua oară în sumă de 5000 euro, pentru ca ulterior să se ascundă și să plece peste hotarele țării, fapt prin care s-a eschivat de a se prezenta la notar pentru a perfecta actele și a transmite bunul imobil părții vătămate.

Atunci când făptuitorul **folosește documente false, încheie tranzacții în numele unei persoane juridice inexistente**, își arogă funcții și calități pe care în realitate nu le are, nu a fost în măsură să-și execute obligațiile, **a fost în imposibilitatea de a găsi mijloace materiale pentru a-și îndeplini obligațiile contractuale asumate etc**, demonstrează rea-voința în raport cu victima.

Deoarece inculpatul a recurs la **procedee frauduloase** în detrimentul victimei, el nu se mai poate prevala de imposibilitatea de a-și executa obligațiile contractuale față de victimă.

5. Avocatul Iurii Florea a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat, sau dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Recurentul a invocat că instanțele nu au stabilit corect și cert circumstanțele de fapt și de drept cu privire la comiterea de către inculpat a infracțiunii incriminate.

Astfel, la materialele cauzei a fost anexată copia recipisei contractul de arvună din 13.12.2016, întocmit la propunerea părții vătămate Jordan Ion (inclusiv confirmat cu înregistrare video) prin care s-a confirmat primirea transmiterii sumei de 1000 de euro în calitate de arvună pentru vinderea terenului care de facto îi aparține lui și familiei sale, și urmare a înțelegerii între membrii familiei, acest teren urma a-i reveni și ca moștenire (fapt confirmat și prin declarațiile date de membrii familiei sale). Tranzacția de vindere a terenului nu a fost finalizată, deoarece urmare a discuțiilor cu buneii Munteanu Anatolie și Zinaida, s-a realizat că a fost dus în eroare cu privire la valoarea reală a terenului. Anterior familia Jordan (partea vătămată), avea intenția de a procura terenul disputat, dar Munteanu Anatolie (bunelul lui Vidrașcu Valeriu), a indicat că suma reală a unui ar e de 2000 de euro, fiind considerată sumă prea scumpă de către Jordan.

Totodată, Jordan Ion când s-a adresat la Procuratura r-lui Strășeni cu plângerea penală la 05.01.2017, a indicat că suma însușită de Vidrașcu Valeriu a fost de doar 1100 euro și că a auzit că terenul a fost vândut altui locuitor (Dari Veaceslav). Deci instanța de fond, ca și cea de apel, eronat au stabilit existente acțiunile de escrocherie în acțiunile lui Vidrașcu Valeriu, de vreme ce recipisă confirm intenția încheierii unei tranzacții civile cu arvuna în suma de 1000 de euro, iar terenul în cauză aparținea membrilor familiei sale, de facto aparținând-i cu titlu de moștenitor (fapt confirmat de rudele Munteanu Anatolie, Munteanu Sergiu, Munteani Zinovia, Boșcăneanu Sergiu). Cu atât mai mult, la semnarea recipisei, Jordan Ion a făcut cunoștință cu titlu de autentificarea deținătorului de drept al terenului, fapt cunoscut anterior și de familia sa urmare a relațiilor de vecinătate.

Instanțele de fond eronat au stabilit însușirea ulterioară prin escrocherie a sumei de 5000 de euro, nefiind confirmată prin nici o probă scrisă sau a unui martor, faptul dat fiind bazat doar pe declarațiile verbale ale părții vătămate, care abia ulterior depunerii plângerii penale (din 05.01.2017) a indicat suplimentar și despre suma de 5000 de euro, pentru a intimida învinuitului și membrii familiei sale ca să-i vândă terenul, și de a se îmbogăți fără justă cauză.

Înțelegerea părților a fost asupra sumei de 1000 de euro ca arvună plus 100 pentru cheltuielile de perfectare a tranzacției, fiind vorba clasic de relații civile neonorate de o parte, ce urmau a fi valorificate pe cale judiciară civilă.

Influențarea a parvenit din partea victimei anume, față de Vidrașcu Valeriu cu privire la perfectarea recipisei cu prevenire de art. 311, 190 Cod penal, cu înregistrare video etc.

Instanțele de fond eronat au indicat că Vidrașcu Valeriu avea schemă stabilită de dobândire prin înșelăciune prin faptul că a plecat din țară, că au fost plasate anunțuri de vânzare a terenului etc.

De asemenea, instanțele de fond au omis a analiza declarațiile contradictorii ale părții vătămate, precum și acțiunile de amenințare și intimidare la adresa lui Vidrașcu Valeriu, și asupra familiei sale (fiind iscate și anumite conflicte).

În mod eronat s-a evitat analiza declarațiilor martorilor Munteanu Anatolie, Munteanu Zinovia, Boșcăneanu Serghei și Munteanu Serghei, care vin în favoarea poziției lui Vidrașcu Valeriu, dar instanța de apel s-a rezumat doar la audierea învinuitului și a părții vătămate, dând apreciere doar declarațiilor scrise fixate în prima instanță, fără a-l audia și a le da citire în prezența părților fapt pe care îl considerăm contrar principiului mijlocirii și a rejudecării cauzei.

Mai mult, eronat s-a indicat că nu sunt divergențe între declarațiile date Bocăneanu Sergiu și Jardan Ion, precum și cele dintre Jardan Ion și Vidrașcu Valeriu, în cadrul confruntărilor (vol.I. f.d. 100 -104) reiese declarațiile lui Jardan Ion sunt contradictorii, iar declarațiile lui Vidrașcu Valeriu se confirmă cu cele ale lui Boșcăneanu Sergiu, dar și a altor martori ai apărării.

Astfel, din start învinuirea incriminată a fost una neclară ca circumstanțe timp și loc, contrar prevederilor art. 281-282, 296 Cod de procedură penală. Instanțele de fond urmau a lua în considerație real toate argumentele apărării și acțiunile învinuitului, ca probe de drept, și nu considerate ca poziție de apărare, or toate dubiile trebuie interpretate în favoarea persoanei, iar vinovăția să fie stabilite prin probe certe (art. 8 Cod de procedură penală).

Instanțele de fond au admis erori grave în motivarea soluției adoptate și condamnarea lui Vidrașcu Valeriu, omițând să contrapună cu probele acuzării și să ia în considerație și poziția apărării și anume: declarațiile inculpatului dar acțiunile acestuia (care a transmis banii în suma de 1100 de euro buneilor, a întreprins măsuri pozitive pentru a restitui suma de 1100 de euro deși partea vătămată a refuzat, s-a reîntors benevol în țară atunci când a auzit de pretinsa sumă de 5000 de euro, pentru a se clarifica); martorilor apărării (Munteanu Anatolie, Munteanu Sergiu, Boșcăneanu Sergiu, care au confirmat că de facto terenul disputat aparține lui Vidrașcu Valeriu ca moștenire de familie, că Vidrașcu Valeriu a dorit să soluționeze neînțelegera cu Jardan Ion, că au fost contactați de Jardan Ion și au încercat și ei să discute); acțiunile părții vătămate, care sunt pe alocuri contradictorii și nu a putut confirma transmiterea sumei de 5000 de euro inculpatului, a depus plângere la procuratură doar pe nerestituirea sumei de 1100 de euro, și ulterior urmare a agravării conflictului a depus plângere suplimentară și pe pretinsa suma de 5000 de euro, mai mult a denotat acțiuni de intimidare și amenințare față de Vidrașcu Valeriu și membrii familiei sale.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) și 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii. În corespundere cu art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului, instanța de fond (pct. 2. din decizie):

a) a trecut în revistă unele probe administrate, dar nu a apreciat toate probele și fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete, de fapt și de drept, indicate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul apărării.

Astfel, instanța nu s-a pronunțat în niciun fel asupra probelor scrise, invocate de apărare ca esențiale, cum ar fi cele 2 sesizări ale părții vătămate cu indicarea diferitelor sume transmise inculpatului, recipisa semnată de inculpat conform cărei: „*am primit arvuna în sumă de 1000 euro.*”, fotocopia titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, prezentată inițial părții vătămate conform cărui proprietarul terenului este altă persoană decât inculpatul și cea indicată în rechizitoriu (v.1, f.d. 3, 32, 87, 88, 118).

Mai mult, instanța a concluzionat neclar și divergent că vinovăția inculpatului este confirmată și prin declarațiile martorilor apărării - Munteanu Anatolie, Munteanu Zinovia, Boșcăneanu Serghei și Muteanu Serghei.

Or, apărarea invocă că aceste probe, tocmai demonstrează nevinovăția inculpatului și faptul că în speță sunt prezente relații juridice civile.

În același timp, instanța nu a indicat, deci nici constatat, în ce măsură, mod și împrejurări, probele la care s-a referit dovedesc vinovăția inculpatului în dobândirea prin înșelăciune de la partea vătămată a sumei incriminate de 5000 euro;

b) a depășit limitele învinuirii, stabilind că inculpatul a primit prin înșelăciune de la partea vătămată și suma de 100 euro (*cheltuieli pentru perfectarea notarială a contractului*), fapt neincriminat ultimului prin rechizitoriu și neinvocată de partea vătămată în suma totală a prejudiciului pretins.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1), (5) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor

generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi cele de la vol. I., f.d. 32, 90, 91, 92, 93, 94;

c) a trecut în revistă unele probe administrate, dar nu a apreciat toate probele și fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete, de fapt și de drept, indicate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul apărării.

Astfel, instanța nu s-a pronunțat în niciun fel asupra probelor scrise, invocate de apărare ca esențiale, cum ar fi cele 2 sesizări ale părții vătămate cu indicarea diferitelor sume transmise inculpatului, recipisa semnată de inculpat conform cărei: „*am primit arvuna în sumă de 1000 euro.*”, fotocopia titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, prezentată inițial părții vătămate

conform cărui proprietarul terenului este altă persoană decât inculpatul și cea indicată în rechizitoriu (v.1, f.d. 3, 32, 87, 88, 118).

Mai mult, instanța a concluzionat neclar și divergent că vinovăția inculpatului este confirmată și prin declarațiile martorilor apărării - Munteanu Anatolie, Munteanu Zinovia, Boșcăneanu Serghei și Muteanu Serghei. Or, apărarea invocă că aceste probe, tocmai demonstrează nevinovăția inculpatului și faptul că în speță sunt prezente relații juridice civile.

În același timp, instanța nu a indicat, deci nici constatat, în ce măsură, mod și împrejurări, probele la care s-a referit dovedesc vinovăția inculpatului în dobândirea prin înșelăciune de la partea vătămată a sumei incriminate de 5000 euro;

d) constatările confuze și divergente că: „fiindu-i prezentată o *realitate falsă, înșelându-l a primit banii prima ora în suma 1100 euro, iar a doua oară în sumă de 5000 euro,..., când făptuitorul folosește documente false, încheie tranzacții în numele unei persoane juridice inexistente, își arogă funcții și calități pe care în realitate nu le are, nu a fost în măsură să-și execute obligațiile, a fost în imposibilitatea de a găsi mijloace materiale pentru a-și îndeplini obligațiile contractuale asumate etc, demonstrează rea-voința în raport cu victima..., inculpatul a recurs la *procedee frauduloase în detrimentul victimei*”*, pe lângă faptul că depășesc limita învinuirii formulate inculpatului în rechizitoriu, or, asemenea împrejurări nu se conțin în acest act procedural, încalcă și dezideratul prezumției nevinovăției, prescris în art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală;

e) nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5. din prezenta decizie, în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei

contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

admite recursul ordinar declarat de avocatul Iurii Florea, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2018, în privința inculpatului Vidrașcu Valeriu XXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 19 aprilie 2019.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Ion Guzun
Dumitru Mardari
Maria Gervas